

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty a soudců Michala Bobka a Pavla Molka v právní věci žalobce: **P. C.**, zastoupený advokátem Pavlem Uhlem, Kořenského 1107/15, Praha 5, proti žalovanému: **Český báňský úřad**, Kozí 748/4, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2020, čj. SBS 15613/2020/ČBÚ-22, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 8. 2022, čj. 75 A 14/2020-37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Obvodní báňský úřad pro území kraje Ústeckého shledal rozhodnutím ze dne 27. 2. 2020 žalobce vinným z přestupku podle § 40a odst. 1 písm. a) zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon). Žalobce se přestupku dopustil tím, že dne 30. 6. 2018 v dopoledních hodinách vědomě a úmyslně neoprávněně vnikl s dalšími účastníky akce KLIMAKEMP 2018 do důlního díla – lomu Bílina (na pracovní plán prvního skrývkového řezu), kde je vykonávána hornická činnost a kam je vstup zakázán. Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 4 000 Kč. Podané odvolání žalovaný zamítl. Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného bránil žalobou, kterou krajský soud též zamítl.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž namítl, že nebyl na místě identifikován, resp. policie jej identifikovala způsobem, který není ve správním spise nijak zachycen. Žalovaný následně vycházel ze závěru policie vyjádřeného v dokumentu, který nelze ověřit, a tedy ani použít jako důkaz. Krajský soud označil za klíčový podklad pravomocný příkaz vydaný v jiném řízení, jímž bylo prokázáno, že stěžovatel se v daném čase nacházel v místě spáchání přestupku. Podle stěžovatele ale rozhodnutí žalovaného na této úvaze nestojí. Stěžovatel se současně domnívá, že nelze vycházet z příkazu vydaného v jiném řízení, neboť se v něm neprovádělo žádné dokazování. Krajský soud ani nijak neřeší použitelnost úředního záznamu jako důkazu.

[3] Podle stěžovatele byl ve věci porušen princip *ne bis in idem*. Policie začala vyzývat účastníky, aby se vrátili na trasu nahlášeného pochodu, ještě před překročením hranic dolu. Už samotný záměr dostat se do dolu byl policejní výzvou zakázán. Protiprávnost vstupu do dolu pokrývají obě souběžná rozhodnutí. Přestupková řízení tedy stěžovatele odsoudila za

to, že vnikl do prostoru dolu navzdory výzvě a setrval tam navzdory další výzvě k odchodu. Úvaha krajského soudu, že se jedná o dva samostatné skutky, nemá oporu ve spise. Nesprávná je též argumentace žalovaného, že jednotlivé skutky odlišuje právně relevantní následek (zásah do různých chráněných zájmů). Stěžovatel v této souvislosti odkázal na judikaturu NSS a Evropského soudu pro lidská práva. Pluralita chráněných zájmů je podle stěžovatele nepodstatná, důležitá je fakticita následku. Stejnou osobu nelze za totéž jednání trestat opakovaně, byť by totéž jednání sankcionovaly různé předpisy.

[4] Stěžovatel dále namítl, že krajský soud nesprávně posoudil i otázku naplnění materiální stránky přestupku. Úvaha soudu, že naplnění formálních znaků přestupku vede v běžně se vyskytujících případech i k naplnění materiálního znaku, vylučuje potřebnost zkoumání materiálního znaku. Navíc skutek, který je proveden veřejně s cílem poukázat na veřejně prospěšné cíle (ochrana životního prostředí) a který nezpůsobí škodu ani nikoho fakticky neohroží, lze stěží považovat za běžně se vyskytující případ. Krajský soud se nevyjádřil k jednotlivým argumentům, jež stěžovatel vznesl ve vztahu k absenci materiálního znaku přestupku. Stěžovatel poukázal též na to, že krajský soud nijak nereagoval na ústavněprávní argumentaci, jíž stěžovatel usiloval o to, aby krajský soud do celkového posouzení promítl i motivy, které stěžovatele vedly ke spáchání přestupku. Stěžovatel se přestupku dopustil s cílem vyjádřit protest proti těžbě hnědého uhlí, která bezprostředně ohrožuje celosvětové životní prostředí, a to za situace, kdy se právní či politické nástroje nejevily jako relevantní a dostatečně účinné. Stěžovatel připomněl, že i kdyby nebyly naplněny podmínky pro uplatnění práva na odpor, stále by se jim zkoumaná situace blížila, což by rovněž mělo vliv na posouzení materiálního znaku přestupku. Stěžovatelovo jednání bezesporu naplňuje znaky občanské neposlušnosti; k tomu odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1022/21, a připojené odlišné stanovisko.

[5] Žalovaný nepovažuje kasační stížnost za důvodnou. Ve vyjádření uvedl, že kasační stížnost neobsahuje žádné skutečnosti, které by měly vést k revizi rozsudku krajského soudu či rozhodnutí napadeného žalobou.

3. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Vzhledem k tomu, že se jedná o věc, kterou v řízení před krajským soudem rozhodoval samosoudce, zabýval se NSS nejdříve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS ji odmítne jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti nevznesl žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou NSS dosud řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak.

[8] Skutkově obdobnými věcmi, v nichž stěžovatelé (jiní účastníci akce KLIMAKEMP 2018) vznesli v podstatě totožné námitky jako v nyní souzené věci, se NSS zabýval již v rozsudcích ze dne 31. 10. 2022, čj. 4 As 100/2022-32, a ze dne 22. 11. 2022, čj. 6 As 175/2022-28, přičemž Ústavní soud odmítl ústavní stížnosti podané proti oběma těmito rozsudkům usneseními ze dne 25. 1. 2023, sp. zn. I. ÚS 10/23, a ze dne 21. 2. 2023, sp. zn. IV. ÚS 209/23. Oba uvedené rozsudky odpovídají na všechny námitky vznesené stěžovatelem, desátý senát ani v nynější věci nespatřuje důvod, proč se od jejich závěrů odchýlit, a proto je pouze stručně rekapituluje.

pokračování

[9] K otázce identifikace stěžovatele jako pachatele přestupku již krajský soud poukázal na skutečnost, že správní orgány při svém rozhodování vycházely především z oznámení o přestupku a z pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov ze dne 20. 9. 2018, z něhož je zřejmé, že se stěžovatel v rozhodném čase nacházel v místě spáchání přestupku. Není tedy pravda, že rozhodnutí žalovaného na této úvaze nestojí. Tento podklad považoval též krajský soud za stěžejní. NSS nevidí důvod, proč by z tohoto příkazu nemohl krajský soud, respektive žalovaný vycházet. Jde o pravomocné rozhodnutí orgánu veřejné moci, jemuž svědčí presumpce správnosti (skutečnost, že stěžovatel příkaz nenapadl odporem, jde výhradně k jeho tíži). Stěžovatel přitom nijak konkrétně nezpochybňoval ani netvrdil, že policie postupovala protiprávně, takže by jí učiněná zjištění nebylo možno procesně použít. Naopak uvedl, že cílem jeho jednání bylo protestovat proti těžbě hnědého uhlí, která ohrožuje celosvětové klima. Tím fakticky skutečnost, že do lomu Bílina vnikl, potvrdil. Nebylo nutné, aby se krajský soud výslovně vyjádřil i k použitelnosti úředního záznamu jako důkazu, pokud výlučně na tom správní orgány nezaložily své závěry.

[10] V souvislosti s námitkou porušení zásady *ne bis in idem* NSS potvrzuje závěr krajského soudu, že stěžovatel spáchal dva přestupky ve vícečinném souběhu. V rozsudku čj. 6 As 175/2022-28 se NSS podrobně věnoval tomu, že skutkovou podstatu přestupku podle horního zákona (přesněji řečeno její formální znaky) účastníci akce naplnili tím, že vnikli do důlního díla, kam je vstup zakázán. Naproti tomu skutkovou podstatu přestupku podle zákona o právu shromažďovacím stěžovatel podle pravomocného příkazu Městského úřadu Litvínov, který není předmětem soudního přezkumu v tomto řízení, naplnil tím, že v prostoru lomu Bílina neuposlechl pokynu policisty k jeho opuštění. Nehledě na časový odstup obou jednání, neuposlechnutí policistovy výzvy není součástí jednání naplňujícího znaky skutkové podstaty přestupku podle horního zákona, ani nebylo stěžovateli kladeno k tíži jako přitěžující okolnost. Rozdílné jsou i zájmy chráněné oběma dotčenými předpisy. Nejednalo se tedy o totožný skutek, a nemohlo tak dojít k porušení zákazu dvojího trestání.

[11] Krajský soud sice v odůvodnění svého rozsudku výslovně nezmínil právo na odpor, jímž se stěžovatel snaží ospravedlnit své protiprávní jednání. NSS ovšem nesouhlasí s tím, že by krajský soud zcela opomenul stěžovatelovu ústavněprávní argumentaci. Krajský soud k namítanému zájmu na ochranu životního prostředí uvedl, že snaha upozornit na klimatickou krizi neopravňuje k porušování platných právních předpisů. Stěžovatel se přestupku nedopustil pouhou účastí na protestu, dopustil se jej až v okamžiku, kdy se oddělil od trasy protestu a neoprávněně vnikl do důlního díla.

[12] NSS shrnuje, že souhlasí se závěrem krajského soudu, který nepovažoval stěžovatelovu pohnutku spočívající ve snaze upozornit na klimatickou krizi za výjimečnou okolnost, jež by odůvodnila závěr, že jeho jednání nenaplnilo materiální znak přestupku. Taktéž aplikace namítaného práva na odpor podle čl. 23 Listiny je pojmově vyloučena, neboť stěžovatel má možnost domáhat se ochrany svých práv před soudem. NSS odmítl naznačované rozšiřování tohoto článku. Občanská neposlušnost, kterou se stěžovatel rovněž zaštiťoval, může podléhat legitimním sankcím, jejichž ústavnost je nutno posoudit optikou těch základních práv, která mohou na aktivitu „neposlušných občanů“ dopadat. NSS neshledal, že by rozhodnutí žalovaného nepřiměřeně zasahovalo do stěžovatelovy svobody projevu a práva pokojně se shromažďovat.

4. Závěr a náklady řízení

[13] V této věci nevyvstala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou jednotně řešena, ani taková otázka, kterou by bylo třeba řešit odlišně. Krajský soud ani hrubě nepochybil při výkladu práva. NSS proto kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení NSS rozhodl podle úspěchu ve věci. Stěžovatel úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému nevznikly žádné náklady vymykající se z jeho běžné činnosti (§ 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2023

Ondřej Mrákota
předseda senátu